

Merenkulkualan vaaliohjeet

Vaaliohjeet laivaväen työsuojeluvaltuutettujen ja työsuojelutoimikuntien jäsenten valitsemista varten

Työpaikoilla järjestetään työsuojeluvaalit marras-joulukuussa.

Vaaleissa valittujen edustajien toimikausi on kaksi seuraavaa kalenterivuotta ellei työpaikan työsuojelutoimikunnassa tai sitä vastaavassa yhteistoimintamenettelyssä sovita pidemmästä toimikaudesta. Lain perusteella paikallisesti voidaan kuitenkin sopia enintään neljän kalenterivuoden pituisesta toimikaudesta.

Merenkulkualan työsuojelusopimuksen 14 §:n mukaan työsuojeluvaltuutettujen ja työsuojelutoimikunnan jäsenten vaalit on toimitettava niin, että aluksen miehistöllä ja päällystöllä (myös vapaavuorolla olevat) on mahdollisuus osallistua vaaliin. Vaali voidaan pitää tarvittaessa useamman päivän tai viikon aikana.

Vaalin toimeenpanosta huolehtii työsuojelupäällikkö yhdessä valtuutettujen kanssa. Jos työsuojelutoimikuntaa ei ole asetettu, voidaan eri osastojen edustajien keskuudesta valita vaalitoimikunta. Myöhemmin, kun työsuojelutoimikunta on asetettu, vastaa toimikunta vaalien toimittamisesta, ellei aluskohtaisesti toisin sovita.

Työsuojelun valvontalain (44/2006) ja merenkulkijajärjestöjen allekirjoittaman sopimuksen mukaan miehistön on valittava keskuudestaan kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua. Työpaikan päällystössä olevilla työntekijöillä on oikeus valita keskuudestaan oma työsuojeluvaltuutettunsa ja kaksi varavaltuutettua. Mikäli päällystö valitsee omat valtuutettunsa, he eivät voi osallistua miehistön valtuutettujen vaaliin, johon heillä muuten olisi oikeus osallistua.

Sopimuksen tarkoittamalle päällystölle säädetty oikeus valtuutettujen valintaan kuuluu yhteisesti koko työpaikan päällystölle (samoin on asia vastaavassa tapauksessa miehistön kohdalla). Päätös valintaoikeuden käyttämisestä voidaan tehdä kokouksessa, johon koko päällystöllä on oikeus osallistua. Mikäli työpaikan päällystö valitsee omat valtuutettunsa, nämä edustavat ko. työpaikan koko päällystää.

Jos päällystöön kuuluvat haluavat valita keskuudestaan oman työsuojeluvaltuutetun, on tästä tehtävä päätös hyvissä ajoin ennen miehistön työsuojeluvaltuutettujen tai -valtuutettujen vaalia.

Luettelot

Vaalin toimittamista varten työnantaja toimittaa ajanmukaiset luettelot (crewlist) työpaikan miehistöstä ja erikseen päällystöstä, mikäli nämä valitsevat omat edustajansa.

Vaalin aika ja paikka

Sen jälkeen kun edellä mainitut asiat on selvitetty ja muut tarvittavat valmistelutoimet suoritettu; työsuojelutoimikunta (ellei aluskohtaisesti toisin ole sovittu) sopii työnantajan kanssa vaalin ajasta ja paikasta. Tällöin on otettava huomioon, että vaalin aika ja paikka ovat sellaiset, että jokaisella työpaikan työsuhteessa olevalla on tosiasiallinen mahdollisuus osallistua vaaliin.

Miehistön, päällystön ja työnantajan tulee yhteistoimin etsiä tarkoituksenmukainen vaalimenettely. Työnantajan on sallittava miehistön ja päällystön käyttää maksutta työnantajan hallinnassa olevia tarkoitukseen soveltuvia tiloja vaalin toimittamiseen. Vaikka miehistö ja päällystö valitsisivat erikseen omat valtuutettunsa, on yleensä tarkoituksenmukaista, että vaalit toimitetaan samanaikaisesti.

Vaalista ilmoittaminen

Vaalin toimittamisesta on ilmoitettava 14 vuorokautta ennen vaalia ilmoitustauluilla tai muulla tavoin kuitenkin niin, että kaikki äänioikeutetut saavat tietää vaalista.

Kokoukset ehdokasasettelua, vaalitoimikuntaa ja vaalin ajankohdan määrittämistä varten

Ehdokasasettelu

Ehdokkaita saavat asettaa kaikki laivaväkeen kuuluvat. Päällystö ei voi asettaa miehistön edustajien vaalissa ehdokkaita, jos he valitsevat omat valtuutettunsa. Ehdokkaiden nimet ilmoitetaan sopivalla tavalla vaalitoimikunnalle.

Miehistö ja päällystö pitävät kokouksen, jossa todetaan työsuojeluvaltuutettujen ja työsuojelutoimikunnan jäsenten vaalin ajankohta sekä mahdollisesti nimetään ehdokkaat työsuojeluvaltuutetuiksi ja työsuojelutoimikunnan jäseniksi.

Sama henkilö voidaan asettaa ehdolle niin työsuojeluvaltuutetuksi ja varavaltuutetuksi kuin työsuojelutoimikunnan jäseneksikin. Samoin voidaan asettaa eri henkilöt ehdolle työsuojeluvaltuutetuksi ja -toimikunnan jäseneksi.

Työsuojeluvaltuutetuksi ja -toimikunnan jäseneksi voidaan myös äänestää muita kuin ehdolle asetettuja henkilöitä.

Vaalin toimittaminen

Vaalitoimituksen käytännön suorittamista varten valitaan vaalitoimitsijat, ellei vaalin valmistelutöistä huolehtiville ole myös näitä tehtäviä annettu. Vaalitoimitsijat muodostavat yhdessä vaalitoimikunnan.

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus on jokaisella aluksen miehistöön ja päällystöön kuuluvalla. Aluksen omistaja ja osakas, vaikka he olisivat aluksessa työssä, sekä työsuojelupäälliköksi nimetty henkilö, eivät saa osallistua vaaliin. Työsuojeluyhteistyön onnistumisen kannalta on kuitenkin tärkeää, että työsuojeluvaltuutetuksi ja toimikunnan jäseniksi pyritään valitsemaan sellaiset henkilöt, jotka ovat perehtyneet aluksen työolosuhteisiin.

Vaalimenettely

Työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutettujen vaali toimitetaan enemmistövaalina (eniten ääniä saanut tulee valituksi) suljetuin lipuin, jollei ole sovittu noudatettavaksi muunlaista menettelyä (esim. sopuvaalit). Kullakin vaaliin osallistuvalla on yksi ääni vaalissa. (Äänten mennessä tasan ratkaistaan vaalin tulos arvalla). Mitään etuoikeutettuja äänestäjiä ei siten tässä suhteessa ole, vaan jokaisella on mahdollisuus äänestää vain yhdellä äänellä.

Jokainen vaaliin osallistuva äänestää (= oikeus) yhtä henkilöä työsuojeluvaltuutetuksi ja kahta henkilöä varavaltuutetuksi. Samaa henkilöä voidaan äänestää sekä valtuutetuksi että varavaltuutetuksi, mutta ei sen sijaan kahta kertaa varavaltuutetuksi. Samoin jokaisella on oikeus työsuojelutoimikunnan jäsenten vaalissa äänestää niin monta ehdokasta kuin toimikuntaan valitaan jäseniä miehistö- tai päällystörhmästä. Sama koskee myös työsuojelutoimikunnan varajäsenten vaalia.

Mikäli saman henkilön nimi on merkitty äänestyslippuun kahdesti varavaltuutetun kohdalle, otetaan tältä osin vain yksi ääni huomioon. Siinä tapauksessa, että samaa henkilöä on äänestetty sekä valtuutetuksi että varavaltuutetuksi, ei hänen saaman äänimäärän valtuutetun valintaa ratkaistaessa lueta niitä ääniä, jotka hän on saanut varavaltuutetuksi tai päinvastoin.

Huomattavaa on, että vaalissa ei voida menetellä siten, että äänestetään erikseen ensimmäistä ja toista varavaltuutettua, sillä varavaltuutetuksi tulee aina kaksi eniten ääniä saanutta henkilöä.

Mikäli ehdokasasettelun yhteydessä on ilmennyt, että työpaikalla on olemassa vain yksi henkilö kullekin valtuutetun tai työsuojelutoimikunnan jäsenen paikalle eikä asiasta synny mitään erimielisyyksiä, voidaan ehdokasasettelun pohjalta suorittaa vaali ilman suljettua lippuäänestystä ja todeta valtuutetuiksi ja varavaltuutetuiksi tulevat henkilöt.

Äänestäjä kirjoittaa ehdokkaan nimen äänestyslippuun ja antaa lipun suljettuna leimattavaksi vaalitoimitsijalle ja pudottaa lipun vaaliurnaan. Äänestyslipun ja vaalitoimituksen on oltava sellainen, että vaalisalaisuus säilyy.

Vaalitoimitsijan on jokaisen äänestäjän kohdalla todettava äänestäjän äänioikeus. Äänioikeuden käyttämisestä on tehtävä merkintä äänestysluetteloon asianmukaisen nimen kohdalle.

Pöytäkirja

Vaalitoimituksesta pidetään pöytäkirjaa, johon merkitään vaalin toimittamisaika ja paikka, vaaliin osallistuneiden lukumäärä, äänioikeutettujen lukumäärä sekä kaikkien vaalissa ääniä saaneiden nimet ja äänimäärät. Pöytäkirja on varustettava vaalitoimitsijain allekirjoituksella.

Pöytäkirja asetetaan välittömästi sen jälkeen työpaikalle nähtäväksi ja jäljennös toimitetaan työnantajalle. On huomattava, että siinäkin tapauksessa, mikäli aluksella järjestetään ns. sopuvaalit, on vaalitoimituksesta pidettävä pöytäkirjaa.

Uudet vaalit

Mikäli työsuojeluvaltuutettu tai työsuojelutoimikunnan jäsenet ja heidän varajäsenensä ovat jättäneet aluksen, on toimitettava uudet vaalit vaalikauden loppuajaksi niiltä osin kuin on tarpeen, jotta aluksessa aina on työsuojelun valvontalain 29 ja 38 §:ien tarkoittama työsuojeluvaltuutettu ja työsuojelutoimikunta. Tällöin uudet vaalit on pidettävä työsuojelupäällikön tai laivanväkeen kuuluvan niin vaatiessa.

Milloin työsuojelutoimikunta ei ole toimintakelpoinen, hoitaa uuden vaalitoimituksen työsuojelupäällikkö yhdessä luottamusmiehen / yhdysmiehen kanssa kuten ensimmäisen vaalin toimittamisesta on sovittu.